

หญ้าอะตราตัม

เอกสารคำแนะนำ
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ISBN 974-7608-83-9

หญ้าอะตราตัม

ลิขสิทธิ์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จัดพิมพ์โดย

กองปศุสัตว์สัมพันธ์ กรมปศุสัตว์

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2653-4493, 0-2653-4444 ต่อ 2431

โทรสาร 0-2653-4934

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2545 จำนวน 10,000 เล่ม

ผู้เรียบเรียง

นายจิระวัชร เข็มสวัสดิ์

นางฉายแสง ไฝแก้ว

นางเกียรติสุรภัษ โภคสวัสดิ์

นายวิรัช สุขสรานู

นายเกียรติศักดิ์ กล้าเอม

นายอรรคศักดิ์ พลบำรุง

นายวีระศักดิ์ จิโนแสง

นายสมพล ไวปัญญา

กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

โทร. 0-2653-4491, 0-2653-4444 ต่อ 3441, 3442

คำนำ

การเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลดีหรือประสบความสำเร็จ ปัจจัยสำคัญขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรเอง ที่ต้องเอาใจใส่ดูแลสัตว์เลี้ยงเป็นอย่างดี การเลี้ยงสัตว์ นอกจากต้องมีพันธุ์สัตว์ และสุขภาพสัตว์ที่ดีแล้ว อาหารที่ใช้เลี้ยงนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่มากกว่า 60 เปอร์เซ็นต์เป็นค่าอาหาร ดังนั้นเกษตรกรที่รู้จักเลือกใช้อาหารที่ดี ราคาถูก จะช่วยลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ได้มาก

สำหรับโคเนื้อ โคนม กระบือ แพะ แกะ ซึ่งเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้อง อาหารหลักที่ใช้เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นอาหารหยาบ หรือพืชอาหารสัตว์ โดยทั่วไป การปลูกพืชอาหารสัตว์ให้ได้ผลดีจำเป็นต้องพิจารณาเลือกชนิดของพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้จะเป็นการนำเสนอและแนะนำวิธีการปลูกและการใช้ประโยชน์ของหญ้าอะตราตัม เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรปลูกสำหรับใช้เลี้ยงสัตว์และผลิตเสบียงสัตว์จำหน่ายต่อไป

กรมปศุสัตว์

สารบัญ

	หน้า
หญ้าอะตราตัม	1
ช่วงเวลาปลูก.....	2
การเตรียมดิน	3
การจัดการเมล็ดพันธุ์และหน่อพันธุ์	4
วิธีการปลูก	4
การใส่ปุ๋ย	6
การกำจัดวัชพืช	7
การให้น้ำ	7
ต้นทุนการผลิต	8
การใช้ประโยชน์	8
- การตัดสด	10
- การปล่อยสัตว์แทะเล็ม	13
- การทำหญ้าหมัก	14
การปลูกหญ้าอะตราตัมเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์	17
สถานที่จำหน่ายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์	21

หญ้าอะตราตัม

หญ้าอะตราตัม (*Paspalum atratum*) มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หญ้าอุบลพาสพาลัม เป็นหญ้าอาหารสัตว์ที่มีอายุหลายปี สามารถปรับตัวและเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินกรด และทนต่อสภาพน้ำท่วมขัง แต่ไม่ทนสภาพที่แห้งแล้งยาวนาน มีใบดก สีเขียวสดเป็นมัน ลักษณะลำต้นตั้งเป็นกอ มีระบบรากฝอยที่แน่นหนา ถ้าปล่อยให้ทิ้งไว้ไม่ตัด ต้นจะสูงถึง 2 เมตร แต่ละกอมีหน่อประมาณ 20 - 25 หน่อ แผ่นใบยาว 50 เซนติเมตร กว้าง 3 - 4 เซนติเมตร ใบไม่มีขน แต่กาบใบมีขนเล็กน้อย และเมื่อหญ้ามียู่มาก ขั้วขอบใบจะคม ขยายพันธุ์ได้ทั้งเมล็ดและหน่อพันธุ์

ช่วงเวลาปลูก

โดยทั่วไปควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม เพราะหญ้าอะตราตัมเป็นพืชวันสั้น ถ้าปลูกช้าหญ้าจะออกดอกและติดเมล็ดทำให้การเจริญเติบโตทางด้านลำต้นและใบไม่ดี ส่วนในพื้นที่ภาคใต้สามารถปลูกหญ้าอะตราตัมได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เนื่องจากภาคใต้อยู่แถบบริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตรจึงมีผลทำให้หญ้าอะตราตัมมีการออกดอกและติดเมล็ดน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย

หญ้าอะตราตัมกำลังออกดอกติดเมล็ด

ไถพรวน 2-3 ครั้ง ให้ดินละเอียดร่วนซุย

การเตรียมดิน

หญ้าอะตราตัมเป็นหญ้าที่สามารถปลูกได้ทั้งในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน เริ่มไถบุกเบิกครั้งแรกเพื่อกลับหน้าดินและกำจัดวัชพืชที่ขึ้นปกคลุม ในช่วงต้นฤดูฝนประมาณเดือนเมษายน ขณะดินมีความชื้น ที่เหมาะสมหรือหน้าดินมีความชื้นลึกประมาณ 30 เซนติเมตร และปล่อยทิ้งไว้ 3 - 4 สัปดาห์ จากนั้นพรวนอีก 1 - 2 ครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นมาใหม่ ตลอดจนปรับสภาพแปลงให้มีความสม่ำเสมอ พร้อมทั้งทำให้ดินมีความละเอียดและร่วนซุยมากยิ่งขึ้น

การจัดการเมล็ดพันธุ์และหน่อพันธุ์

เมล็ดพันธุ์อะตราตัมมีจำหน่ายที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานอาหารสัตว์ทั่วประเทศ ตามรายละเอียดท้ายเล่ม โดยเปิดให้เกษตรกรสั่งจองซื้อ ระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคมและรับเมล็ดพันธุ์ได้ตั้งแต่เดือนเมษายน เป็นต้นไป โดยกำหนดคุณภาพเมล็ดพันธุ์เอาไว้คือ มีความบริสุทธิ์ไม่ต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ และมีความงอกไม่ต่ำกว่า 50 เปอร์เซ็นต์

สำหรับการจัดหาหน่อพันธุ์หญ้าอะตราตัม สามารถติดต่อได้ที่ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานอาหารสัตว์ทั่วประเทศ

วิธีการปลูก

การปลูกหญ้าอะตราตัมสามารถปลูกได้หลายวิธี

1. การปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์

1.1 ปลูกเป็นแถว โดยใช้วิธีโรยเมล็ดบาง ๆ เป็นแถว ที่ระดับความลึก ประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถวห่างกันประมาณ 50 เซนติเมตร ควรปลูกในขณะที่ดินมีความชื้นอยู่ในระดับที่เหมาะสม ใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 1 - 2 กิโลกรัมต่อไร่

1.2 การปลูกแบบหว่าน ใช้เมล็ดหว่านอัตรา 2 - 3 กิโลกรัมต่อไร่ แต่วิธีการหว่านอาจจะทำให้การกระจายตัวของต้นหญ้าไม่สม่ำเสมอ และกำจัดวัชพืชได้ยากยิ่งขึ้น

แปลงหญ้าอะตราดัมที่ปลูกเป็นแถว

แปลงหญ้าอะตราดัมที่ปลูกแบบหว่าน

2. การปลูกโดยใช้หน่อพันธุ์

ในกรณีที่ทำเมล็ดพันธุ์ไม่ได้ แต่มีแปลงหญ้าอะตราด้อมอยู่แล้ว สามารถแยกหน่อจากแปลงหญ้าโดยนำมาตัดรากและส่วนยอดทิ้ง ให้เหลือหน่อยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร นำมาปลูกหลุมละ 3 หน่อโดยใช้ระยะปลูก 50 x 50 เซนติเมตร

หน่อพันธุ์หญ้าอะตราด้อม

การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยรองพื้นสูตร 15 - 15 - 15 อัตรา 50 - 100 กิโลกรัมต่อไร่ และอาจใส่ปุ๋ยคอกร่วมด้วยเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และควรใส่ปุ๋ยยูเรีย (46 - 0 - 0) อัตรา 10 -20 กิโลกรัมต่อไร่ ภายหลังจากตัดหญ้าทุกครั้ง ขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ สำหรับในปีต่อๆ ไป ควรใส่ปุ๋ยเช่นเดียวกันกับปีแรก โดยใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในช่วงต้นฤดูฝน

การกำจัดวัชพืช

ในระยะแรกของการปลูกถ้ามีวัชพืชมาก ควรมีการกำจัดวัชพืชหลังปลูกหญ้าไปแล้ว 3 - 4 สัปดาห์ และกำจัดวัชพืชครั้งต่อไปตามความจำเป็น

การกำจัดวัชพืชโดยใช้เครื่องพรวนดินท้ายรถแทรกเตอร์

การให้น้ำ

กรณีถ้าฝนทิ้งช่วง เป็นระยะเวลานานๆ ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ระบบน้ำฝอย ทุกๆ 3 - 5 วัน หญ้าอะตราตัมจะสามารถให้ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

การให้น้ำระบบน้ำฝอย

ต้นทุนการผลิต

การปลูกหญ้าอะตราตัม 1 ไร่ จะเสียค่าใช้จ่ายในการผลิต ดังนี้

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2
1. ค่าจ้างเหมาเตรียมดิน (บาทต่อไร่)	700	-
2. ค่าวัสดุ (บาทต่อไร่)		
ค่าปุ๋ยเคมี	1,800	1,800
ค่าเมล็ดพันธุ์	120	-
3. ค่าแรงงาน (บาทต่อไร่)		
ปลูก	150	-
หว่านปุ๋ย	200	200
กำจัดวัชพืช	600	-
เก็บเกี่ยว	800	900
4. ต้นทุนทั้งหมด (บาทต่อไร่)	4,370	2,900
5. ผลผลิตน้ำหนักแห้งเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อไร่)	3,000	3,000
6. ต้นทุนการผลิต (บาทต่อกิโลกรัม)	1.46	0.97

ที่มา : ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช, 2545

การใช้ประโยชน์

เริ่มตัดใช้ประโยชน์ครั้งแรก เมื่อหญ้าอายุประมาณ 60 วัน หลังปลูก และตัดครั้งต่อไปได้ทุก ๆ 30 - 40 วัน โดยตัดสูงจากพื้นดินประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร ในช่วงฤดูฝนหญ้าจะเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว สามารถตัดนำมาใช้ประโยชน์ได้ที่อายุ 25 - 30 วัน ผลผลิตของหญ้าอะตราตัมจะสูงในช่วงฤดูฝน (พฤษภาคม - ตุลาคม) และผลผลิตจะลดลงในช่วงฤดูแล้ง (พฤศจิกายน - เมษายน) แต่สำหรับในภาคใต้มีฝนตกกระจายสม่ำเสมอเกือบตลอดทั้งปี จึงสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตนำมาใช้ประโยชน์ได้เกือบตลอดทั้งปีเช่นเดียวกัน

โดยเฉลี่ยหญ้าอะตราตัมให้ผลผลิตน้ำหนักรวมแห้ง 2.5 - 3.5 ตันต่อไร่ มีโปรตีน 7 - 8 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใย NDF 62 - 70 เปอร์เซ็นต์ และ ADF 38 - 43 เปอร์เซ็นต์ หญ้าอะตราตัมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบตัดสด ปล่อยให้สัตว์แทะเล็ม และทำหญ้าหมัก แต่ไม่เหมาะสำหรับการทำหญ้าแห้ง

หญ้าอะตราตัมที่อายุประมาณ 25 วัน

การนำหญ้าอะตราตัมมาเลี้ยงโคนม

การตัดสด

การตัดสดอาจใช้เคียว หรือเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไหล่ ผลผลิตหญ้าจะสูงในช่วงฤดูฝน ดังนั้นควรมีการผลิตเสบียงสัตว์สำรอง ในรูปหญ้าหมักไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งหรือช่วงที่ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์สด

สถานีอาหารสัตว์ตรังได้ทดสอบการใช้หญ้าอะตราดัมเสริมถั่วไมยราหมัก โดยใช้หญ้าอะตราดัมตัดสดที่อายุ 40 วัน เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ซิมบราห์ เพศผู้ จำนวน 3 ตัว ในพื้นที่ 4 ไร่ แบ่งเป็น 4 แปลง ตัดเกี่ยววันละ 1 แปลง ผลผลิตหญ้าสดที่ตัดได้ในแต่ละวันหากมีมากเกินพอที่จะใช้เลี้ยงโคจะถนอมไว้ในรูปหญ้าหมัก ผลปรากฏว่าในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ให้โคกินเฉพาะหญ้าอะตราดัมสดอย่างเดียวและในเดือนพฤศจิกายนให้กินหญ้าอะตราดัมหมักวันละ 30 กิโลกรัม ร่วมกับถั่วไมยราหมักวันละ 10 กิโลกรัม โคโตได้วันละ 808 กรัม

การตัดหญ้าอะตราดัมโดยใช้เคียวเกี่ยว

การตัดหญ้าอะตราตัมโดยใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไหล่

การตัดหญ้าอะตราตัมขายในตลาดนัด โค-กระบือ

การปล่อยสัตว์ทะเล็ม

สถานีอาหารสัตว์สุราษฎร์ได้ทดสอบการใช้หญ้าอะตราตัมเลี้ยงโคเนื้อปล่อยทะเล็มหมุนเวียน ในพื้นที่ 7.8 ไร่ แบ่งออกเป็น 6 แปลง ๆ ละ 1.3 ไร่ ปล่อยโคเนื้อพันธุ์ชาร์เบรย์ (ตาก 1) เพศผู้จำนวน 3 ตัว ทะเล็มหมุนเวียนแปลงละ 5 วัน ผลปรากฏว่าในช่วงเดือนเมษายน - ธันวาคม โคโตได้วันละ 675 กรัม

โคเนื้อทะเล็มแปลงหญ้าอะตราตัม

การทำหลุ่หมัก

ในช่วงที่มีหลุ่หมักมากควรทำเสบียงสัตว์สำรองในรูปหลุ่หมัก โดยมีหลุ่หมักหรือภาชนะบรรจุพีชหมักได้หลายรูปแบบ เช่น แบบกองบนพื้น หลุ่หมักแบบราง เป็นต้น

สำหรับเกษตรกรรายย่อยสามารถทำหลุ่หมักโดยการใช้หลุ่ หรือใช้กระสอบพลาสติกสาน โดยมีวิธีการทำดังนี้

1. ตัดหลุ่ที่อายุ 30 - 40 วัน
2. หั่นให้มีขนาดเล็กลงด้วยเครื่องหั่นพีช ขนาดความยาว 2 - 3 เซนติเมตร
3. บรรจุลงในหลุ่หรือกระสอบพลาสติกสาน (ใช้กระสอบที่ใช้แล้วก็ได้) อัดให้แน่นพร้อมกั่มมัดหรือเย็บปากหลุ่ให้สนิท
4. กรณีที่ใช้กระสอบพลาสติกสานหุ้มกระสอบพลาสติกสานด้านนอก ด้วยพลาสติกบางใส ให้มัดชิดอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันอากาศจากภายนอกซึมเข้าข้างในกระสอบฯ ประมาณ 3 สัปดาห์ก็สามารถนำมาเลี้ยงสัตว์ได้

หลุ่หมักในหลุ่พลาสติกดำ

หญ้าหมักในถุงพลาสติกสาน

หญ้าหมักแบบกองบนพื้น

หลุมหมักแบบราง

การปลูกหญ้าอะตราตัมเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์

การเตรียมพื้นที่

ควรเตรียมดินให้ละเอียดร่วนซุย และปราศจากวัชพืชเช่นเดียวกันกับการปลูกหญ้าอะตราตัมเพื่อตัดไปใช้เลี้ยงสัตว์

การปลูก

ในการปลูกหญ้าอะตราตัมเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ ควรเลือกพื้นที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคเหนือ เพราะไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ในภาคใต้ได้ การปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ต้องปลูกก่อนกลางเดือนกรกฎาคม หากปลูกหลังจากนี้หญ้าจะไม่ออกดอกติดเมล็ดในปีแรก สามารถปลูกหญ้าอะตราตัมด้วยเมล็ดพันธุ์อัตราประมาณ 1 กิโลกรัมต่อไร่ หรือย้ายกล้าปลูกโดยใช้ระยะปลูกระหว่างต้นและแถว 1x1 เมตร หรือ 0.75x1.25 เมตร จะให้ผลผลิตเมล็ดสูง และสามารถเข้าไปจัดการดูแลรักษาตลอดจนเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ได้สะดวกรวดเร็ว

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยผสมสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูกหญ้าอาจต้องใส่ปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินด้วย และในระยะเวลาก่อนหญ้าออกดอก 1 เดือน หรือประมาณต้นเดือนสิงหาคม ควรใส่ปุ๋ยในโตรเจนในรูปของปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่

การกำจัดวัชพืช

ควรกำจัดวัชพืช 2-3 ครั้ง โดยกำจัดวัชพืชครั้งแรกเมื่อหญ้าอายุ 3-4 สัปดาห์ และหลังจากนั้นจนถึงระยะหญ้าเริ่มออกดอก หากสังเกตเห็นวัชพืชขึ้นหนาแน่นควรกำจัดวัชพืชอีก 1-2 ครั้ง ตามความเหมาะสม

การเก็บเกี่ยวเมล็ด

หญ้าอะตราตัมจะออกดอกประมาณเดือนกันยายน และเมล็ดจะสุกแก่ในช่วงประมาณปลายเดือนกันยายน ถึงต้นเดือนตุลาคม ควรเริ่มเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์เมื่อหญ้าออกดอก ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้จะต้องทำการมัดช่อดอก

รวมกันเป็นกอๆ ก่อนที่จะเก็บเกี่ยวเมล็ดหญ้าครั้งแรก 1 สัปดาห์ แล้วใช้ดาบขุดในลอน (ชนิดมีช่องเปิดสำหรับถ่ายเมล็ดดอก) คลุมช่อดอกไว้ เพื่อให้เมล็ดที่สุกแก่ร่วงลงถุงและเก็บรวบรวมเมล็ดทุกๆ 3 วัน แล้วจึงนำมาทำความสะอาดเอาฝุ่นและเมล็ดลีบออกก่อนที่จะบรรจุกระสอบ วิธีนี้เหมาะสำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่น้อย สำหรับกรณีที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ในแปลงใหญ่ มีแรงงานไม่มากพอ อาจใช้วิธีการเกี่ยวช่อดอกนำมาบ่มเช่นเดียวกันกับหญ้ารู่ชื่อน่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่า แต่ต้องสังเกตการสุกแก่ของเมล็ด และกำหนดวันเก็บเกี่ยวให้เหมาะสม มิฉะนั้นเมล็ดหญ้าที่แก่จัดจะร่วงหล่นไปก่อน

ช่อดอกหญ้าอะตราดัม

การคลุมช่อดอกกล้วยอะตราตัมด้วยถุงตาข่ายในถ่อน

การผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัม จากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์เดิม

การผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมในปีที่ 2 สามารถทำได้ โดยตัดต้นหญ้าอะตราตัมให้สั้นชิดดินภายหลังจากเก็บเกี่ยวเมล็ดในปีแรกแล้ว หลังจากนั้นควรใส่ปุ๋ยผสมสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ ในตอนต้นฤดูฝน คือเดือนพฤษภาคมขณะที่ดินมีความชื้นเหมาะสม โดยหยอดใส่ปุ๋ยบริเวณรอบโคนต้นแล้วสับดินกลบเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของหญ้า และในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคมต้องตัดหญ้าสูงจากพื้นดิน 15 เซนติเมตร เพื่อเร่งให้หญ้าแตกกอออกแขนงใหม่อย่างสม่ำเสมอ และควรใส่ปุ๋ยในโตรเจนในรูปของยูเรียอีกครั้งในระยะก่อนที่หญ้าจะแทงช่อดอก 1 เดือน หรือประมาณต้นเดือนสิงหาคม และรอเก็บเกี่ยวเมล็ดในช่วงปลายเดือนตุลาคม

การแตกแขนงของหญ้าอะตราตัมในปีที่ 2 จากต้นต่อเดิม

สถานที่จำหน่ายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

1. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260 โทร. 0-432-61123
2. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว อ.คลองหาด จ.สระแก้ว 27260 โทร. 0-3725-1755
3. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130 โทร. 0-4431-1612
4. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190 โทร. 0-5422-2695
5. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120 โทร. 0-3247-2390
6. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช อ.ร้อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช 80130 โทร. 0-7534-7339
7. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส ตู๊ ปณ. 2 อ.เมือง จ.นราธิวาส 96000 โทร. 0-7351-2751
8. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150 โทร. 0-5641-1162
9. สถานีอาหารสัตว์สกลนคร ต.เชียงเครือ อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 โทร. 0-4271-4299
10. สถานีอาหารสัตว์หนองคาย อ.เมือง จ.หนองคาย 43000 โทร. 0-4242-1373
11. สถานีอาหารสัตว์เลย อ.วังสะพุง จ.เลย 42130 โทร. 0-4281-2839
12. สถานีอาหารสัตว์สุพรรณบุรี อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี 72180 โทร. 0-1946-5731
13. สถานีอาหารสัตว์เชียงราย ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทร. 0-5370-2213
14. สถานีอาหารสัตว์แพร่ อ.ร้องกวาง จ.แพร่ 54140 โทร. 0-5452-2268
15. สถานีอาหารสัตว์พิจิตร ต.วังสำโรง อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร 66110 โทร. 0-5661-3526
16. สถานีอาหารสัตว์เพชรบูรณ์ อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000 โทร. 0-5672-1558
17. สถานีอาหารสัตว์เชียงใหม่ อ.เชียงใหม่ จ.มหาสารคาม 44160 โทร. 0-4378-1322
18. สถานีอาหารสัตว์ประจวบคีรีขันธ์ อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77150 โทร. 0-3268-1990
19. สถานีอาหารสัตว์กาญจนบุรี ตู๊ ปณ. 28 อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 71180 โทร. 0-3453-1063
20. สถานีอาหารสัตว์บุรีรัมย์ อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ 31220 โทร. 0-4464-6077
21. สถานีอาหารสัตว์อุดรธานี อ.กุดจับ จ.อุดรธานี 41250 โทร. 0-4229-1206
22. สถานีอาหารสัตว์ชุมพร ต.สลุย อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร 86140 โทร. 0-7761-1063
23. สถานีอาหารสัตว์สุราษฎร์ธานี ตู๊ ปณ.18 อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84150 โทร. 0-1270-0277
24. สถานีอาหารสัตว์ตรัง อ.เมือง จ.ตรัง 92190 โทร. 0-7528-4150
25. สถานีอาหารสัตว์สตูล อ.ควนกาหลง จ.สตูล 91130 โทร. 0-7479-7070

26. สถานีอาหารสัตว์พัทลุง	ด.เขาย่า อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง 93190	โทร. 0-7468-9143
27. สถานีอาหารสัตว์สุโขทัย	อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย 64160	โทร. 0-5561-2874
28. สถานีอาหารสัตว์กาฬสินธุ์	ตู้ ปณ. 13 อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000	โทร. 0-4381-3295
29. สถานีอาหารสัตว์นครพนม	อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม 48120	โทร. 0-4258-1285
30. สถานีอาหารสัตว์ยโสธร	อ.คำเขื่อนแก้ว จ.ยโสธร 35110	โทร. 0-4571-1269
31. สถานีอาหารสัตว์ทุ่งกุลาร้องไห้	อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45130	โทร. 0-4358-1454
32. สถานีอาหารสัตว์มุกดาหาร	อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000	โทร. 0-4261-1673
33. สถานีอาหารสัตว์อุบลราชธานี	อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000	โทร. 0-4531-2691

เลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลดี จะต้อง

- สัตว์พันธุ์ดี
- อาหารดี
- โรงเรือนดี
- การจัดการ (การเลี้ยงดู) ดี
- การควบคุมป้องกันโรคดี

มีปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ ปรึกษาได้ที่

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ